

Az.

Schnellbrief

Nr.

Es wird gebeten, dieses Aktenzeichen bei weiteren Schreiben anzugeben.

Szigoruan bizalmas!

Anlagen:

Bezug:

Betrifft:

1945. július 13-án 13 órakor Jávor Pálné, az ismert színművész felesége jelent meg a Vöcklabrucki Vörös Kereszt irodájában hogy Magyarországról kihozott levelek postai továbbküldését kérje. Beszélgetés során a hozzá feltett kérdésekre a következőket adta elő:

Az oroszok megszállása Magyarországon, illetőleg a megszállás alatt való viselkedésük három periodusra osztható /ez főképen Budapestre és attól keletre eső országrészekre áll/:

1./ 1945. március végéig terjedő időre, amikor is a személyi és vagyonbiztonság egyáltalában hiányzott. A férfiakat személyválogatás nélkül és teljesen valláskülönbség nélkül, szinte az uccáról szedték össze és vitték gyűjtőtáborba, ahol mint számokat kezelték, név nélkül. Ezek a gyűjtőtáborok közben kiürültek, pl. a ceglédi. Hír szerint ezen gyűjtőtáborok lakóit főleg Romániába vitték munkába. A nők inzultálásáról terjesztett hírek igazak voltak. E kérdésben a helyzet a fővárosban az ő megítélése szerint jobb volt, mint a vidéken, mert ott jobban el lehetett bujni, bunkerekben, pincékben, stb. Ez idő alatt az oroszok és a hozzájuk szegődött csöcselék az összes elhagyott házakat kinyitotta és kirabolta. Észrevétele szerint ékszeres, butor, konyhaberendezés dolgában minden társadalmi osztály egyaránt ki van fosztva. Erre példa az ő édesapjának vidéken lévő több ezer holdas bérletén élő cselédség, akiknek igen jó lakásokban politurozott, jó kinézésű butoraik voltak. Az oroszok ezeket is összetörték, mert azt mondták rá, hogy akinek ilyen butorai vannak, az burzsuj.

2./ Március vége után a személy és vagyonbiztonságot illetően a viszonyok konzolidálódtak, bár még ezután is előfordultak esetek, hogy éjszakánként idején az uccákról segélykiáltásokat lehetett hallani, ami a rablásnak és nők bántalmazásának volt a következménye. Ez okból később a hatóság eltiltottam, hogy a polgári lakosság este 9 óra után az uccákon járhasson.

3./ Stájerből és Csehszlovákiából kivonuló orosz csapatok mintegy két héttel ezelőtt felváltották a már régebben Budapestén időző orosz csapatokat, véleménye szerint ezek nem reguláris csapatok és ottartózkodásuk óta most a személy- és vagyonbiztonság újból rosszabbodott.

Előadása szerint a GPU nem működik, de a magyar politikai rendőrség, amely az Andrássy-ut 60. sz. alatt, a volt Nyilas Házban székel, nagyon szigoruan jár el. Előadása szerint eljárása ugyanolyan, mint a nyilas pártszolgálatosoké.

A politikát illetőleg az a benyomása, hogy a kommunisták felé nem toldik el a közélet, a társadalom legnagyobb része őszinte demokráciát kíván és ennek megfelelően a legerősebb kilátásai a szeptember 4-ére kiírt választásoknál a szociáldemokratáknak, a polgári demokrata pártnak és legfőként vidéken a független kisgazdapártnak lesz. A szociáldemokraták élesen elkülönülnek a kommunistáktól. Kommunizmust általában senki sem akar. Maga Rákosi Mátyás teljesen le van törve és kiabrándult a kommunizmusból, a színészek ismert kommunisták

Az.

Schnellbrief

Nr.

Es wird gebeten, dieses Aktenzeichen
bei weiteren Schreiben anzugeben.

Anlagen:Bezug:Betrifft:

tagjai, pl. Major Tamás, Gobbi Hilda, sem akarnak kommunizmust.

Az igazoltatások teljesen rapszodikusán történnek, és a közönség nincs velük megelégedve.

Tudomása szerint külföldre történő deportálások megszüntek.

Budinszky Sándort, a Rádió bemondóját letartóztatták, mert minden politikai rendszert kiszolgált. Ügye nem veszélyes.

A budapesti közvélemény szerint az erdélyi kérdés még teljesen tisztázatlan, a potzdami találkozótól várják annak eldöntését, hogy Romániához csatolják-e, vagy önálló lesz, mint pl. Macedóniáról hírlík.

A jelenlegi egyéb állapotok a következők:

A posta pontosan megy, leveleket mindenki megkapja. Vidékre ajánlatosabb nyitott borítékban küldeni a levelet.

Az utat Budapestről Ennsig kétszer tette meg, mert kb. két héttel ezelőtt a magyarországi orosz főparancsnokság engedélye dacára Ennsből visszaküldték az oroszok, mert ezideig még magánszemély Magyarországról engedéllyel nem jött ki és így nem ismerték az eljárást. A második engedély megszerzésekor személyesen beszélt Vorosilov helyettesével, Dálnoki Miklós Béla miniszterelnöktől pedig magánlevelet hoz a miniszterelnöknek Tannban lévő bátyjához.

A vasuti utazás nehéz és komplikált. A budapesti vonalon többszörös átszállásokkal. Julius 9-ig az utazás engedélyhez volt kötve, bár előzőleg az hírelt, hogy feloldják. Az engedély ~~fenntartását~~ ~~újraújratartását~~ melletti utazás fenntartását az újonnan jött megszálló csapatoknak tulajdonítják. Budapeستől Ennsig gépkocsiját sehol sem ellenőrizték.

Dunántullal rosszabb az összeköttetés, pl. a postai is nehezebb, mert nagyobbak a rombolások és még nem tudták azokat helyrehozni.

Aki 1 hónapnál tovább nem lakja a lakását, attól elveszk amire példa saját édesanyja, aki másfél hónappal ezelőtt Temesvárra utazott és máris másokat utaltak a lakásába.

Mindenütt igen nagy a vallásosság és a vallási cselekmények teljesen zavartalanok.

Egy öltöny férfiruha anyag és szabás 25.000.-P, egy párnői vászoncipő 7.000.-8.000.-P.

A Nemzeti Színház a Magyar Színházban, a Vígyszínház a Rádus moziban játszik.

Arra a kérdésre, hogy a magyar miniszterelnök tájékozva van-e a Németországban lévő magyarság és magyar javak sorsáról és problémáiról, azt válaszolta, hogy tudomása szerint igen és amint neki ezt ki is jelentette, mindent elkövet hazajuttatásukra, de nem teljesen tőle függ ennek a kérdésnek maradéktalan és zavartalan megoldása.

Dienststelle

Az.

Schnellbrief

Nr.

Es wird gebeten, dieses Ahtenzeichen bei weiteren Schreiben anzugeben.

Anlagen:

Bezug:

Betrifft:

Arra a kérdésre, az otthoni magyarságnak mi a véleménye, vajjon a Németországban és Ausztriában lévő magyar tömegek hogyan használnának jobban a magyar közösségnek, ha mielőbb hazamennek, vagy ha későbben térnek csak haza, a következőket válaszolta: Az intellektuel elemek jobb, ha később térnek haza, tehát nem sietnek. Ezt azzal okolta, hogy ezeken a pályákon az új rendszerben olyan nehéz az elhelyezkedés és olyan kicsi a fizetés, hogy abból csak a legnyomoruságosabban lehet megélni.

Jávor Pálné azért jött Ausztriába, illetőleg a azon keresztül Bajorországba, hogy a nyilasok által 1944. okt. 16-án elfogott és a Sopronkőhidai fegyházba elhurcolt, onnan később a bajorországi Tannba szállított férjét hazavigye. Ő maga a nyilasok elől jóbarátainál és ismerőseinél rejtőzött el és Sarudi Ferencné álnéven bujkált a nyilasok kivonulásáig. Nagyon szívesen vállalkozott arra, hogy miként Magyarországról ide is igen sok levelet hozott, innen is kivigyen leveleket, amelyeket Magyarországon postára ad.

1945. július 13.

(Ú.n. Schnellbrief-papíron)

Szigorúan bizalmas!

1945. július 13-án 13 órakor Jávor Pálné, az ismert színművész felesége jelent meg a Vöcklabrucki Vörös Kereszt irodájában, hogy Magyarországról kihozott levelek postai továbbküldését kérje. Beszélgetés során a hozzá feltett kérdésekre a következőket adta elő:

Az oroszok megszállása Magyarországon, illetőleg a megszállás alatt való viselkedésük három periódusra osztható /ez főképpen Budapestre és attól keletre eső országrészre áll/.

1/. 1945. március végéig terjedő időre, amikor is a személyi és vagyonbiztonság egyáltalában hiányzott. A férfiakat személyválogatás nélkül és teljesen vallás különbség nélkül, szinte az utcáról szedték össze és vitték gyűjtőtáborba, ahol mint számokat kezelték, név nélkül. Ezek a gyűjtőtáborok közben kiürültek, pl. a ceglédi. Hír szerint ezen gyűjtőtáborok lakóit főleg Romániába vitték munkába. A nők inzultálásáról terjesztett hírek igazak voltak. E kérdésben a helyzet a fővárosban az ő megítélése szerint jobb volt, mint a vidéken, mert ott jobban el lehetett bújni, bunkerekben, pincékben, stb. Ez idő alatt az oroszok és a hozzájuk szegődött csöcselékek az összes elhagyott házakat kinyitotta és kirabolta. Észrevétele szerint ékszerek, bútor, konyhaberendezés dolgában minden társadalmi osztály egyaránt ki van fosztva. Erre példa az ő édesapjának vidéken lévő több ezer holdas bérletben élő cselédség, akiknek igen jó lakásokban politúrozott, jó kinézésű bútoraik voltak. Az oroszok ezeket is összetörték, mert azt mondták rá, hogy akinek ilyen bútorai vannak, az burzsuj.

2/. Március vége után a személy és vagyon biztonságot illetően a viszonyok konszolidálódtak, bár még ezután is előfordultak esetek, hogy éjszakának idején az utcákról segélykiáltásokat lehetett hallani, ami a rablásnak és nők bántalmazásának volt a következménye. Ez okból később a hatóság eltiltotta, hogy a polgári lakosság este 9 óra után az utcákon járhasson.

3/. Stájerből és Cseszlovákiából kivonuló orosz csapatok mintegy két héttel ezelőtt felváltották a már régebben Budapesten időző orosz csapatokat, véleménye szerint ezek nem reguláris csapatok és ott tartózkodásuk óta most a személy- és vagyonbiztonság újból rosszabbodott.

Előadása szerint a GPU nem működik, de a magyar politikai rendőrség, amely az Andrássy út 60. sz. alatt, a volt Nyilas Házban székel, nagyon szigorúan jár el. Előadása szerint eljárása ugyanolyan, mint a nyilas pártszolgálatosoké.

A politikát illetőleg az a benyomása, hogy a kommunisták felé nem tolódik el a közélet, a társadalom legnagyobb része őszinte demokráciát kíván és ennek megfelelően a legerősebb kilátásai a szeptember 4-re kiírt választásoknál a szociáldemokraták, a polgári demokrata pártnak és legfőként vidéken a független kispártoknak lesz. A szociáldemokraták élesen elkülönülnek a kommunistáktól. Kommunizmust általában senki sem akar. Maga Rákosi Mátyás teljesen le van törve és kiábrándult a kommunizmusból, a színészek ismert kommunista tagjai, pl. Major Tamás, Gobbi Hilda, sem akarnak kommunizmust.

Az igazoltatások teljesen rapszodikusán történnek, és a közönség nincs velük megelégedve. Tudomása szerint külföldre történő deportálások megszűntek. Budinszky Sándort, a Rádió bemozdóját letartóztatták, mert minden politikai rendszert kiszolgált. Ügye nem veszélyes. A budapesti közvélemény szerint az erdélyi kérdés még teljesen tisztázatlan, a potzdami

találkozótól várják annak eldöntését, hogy Romániához csatolják-e, vagy önálló lesz, mint pl. Macedóniáról hírlik.

A jelenlegi egyéb állapotok a következők:

A posta pontosan megy, leveleket mindenki megkapja. Vidékre ajánlatosabb nyitott borítékban küldeni a leveleket.

Az utat Budapestről Ennsig kétszer tette meg, mert kb. két héttel ezelőtt a magyarországi orosz főparancsnokság engedélye dacára Ennsből visszaküldték az oroszok, mert ez ideig még magánszemély Magyarországról engedéllyel nem jött ki és így nem ismerték az eljárást. A második engedély megszerzésekor személyesen beszélt Vorosilov helyettesével, Dálnoki Miklós Béla miniszterelnöktől pedig magánlevelet hoz a miniszterelnöknek Tannban levő bátyjához.

A vasúti utazás nehéz és komplikált. A Budapesti vonalon többszörös átszállásokkal. Július 9-ig az utazás engedélyhez volt kötve, bár előzőleg az hírlett, hogy feloldják. Az engedély melletti utazás fenntartását az újonnan jött megszálló csapatoknak tulajdonítják. Budapestről Ennsig gépkocsiját sehol sem ellenőrizték.

Dunántúllal rosszabb az összeköttetés, pl. a postai is nehezebb, mert nagyobbak a rombolások és még nem tudták azokat helyrehozni.

Aki 1 hónappal tovább nem lakja a lakását, attól elveszik, amire példa saját édesanyja, aki másfél hónappal ezelőtt Temesvárra utazott és máris másokat utaltak a lakásába.

Mindenütt igen nagy a vallásosság és a vallási cselekmények teljesen zavartalanok.

Egy öltöny férfiruha anyag és szabás 25.000 Pengő, egy pár női vászoncipő, 7.000-8.000 Pengő.

A Nemzeti Színház a Magyar Színházban, a Vígszínház a Rádus moziban játszik.

Arra a kérdésre, hogy a magyar miniszterelnök tájékozva van-e Németországban lévő magyarság és magyar javak sorsáról és problémáiról, azt válaszolta, hogy tudomása szerint igen és amint neki ezt ki is jelentette, mindent elkövet hazajuttatásukra, de nem teljesen tőle függ ennek a kérdésnek maradéktalan és zavartalan megoldása.

Arra a kérdésre, az otthoni magyarságnak mi a véleménye, vajon Németországban és Ausztriában lévő magyar tömegek hogyan használnának jobban a magyar közösségnek, ha mielőbb hazamennek, vagy ha később térnek csak haza, a következőket válaszolta: az intellektuel elemek jobb, ha később térnek haza, tehát nem sietnek. Ezt azzal okolta, hogy ezeken a pályákon az új rendszerben olyan nehéz az elhelyezkedés és olyan kicsi a fizetés, hogy abból csak a legnyomorúságosabban lehet megélni.

Jávör Pálné azért jött Ausztriába, illetőleg azon keresztül Bajorországba, hogy a nyilasok által 1944. október 16-án elfogott és a sopronkőhidai fegyházba elhurcolt, onnan később bajorországi Tannba szállított férjét hazavigye. Ő maga a nyilasok elől barátainál és ismerőseinél rejtőzött el és Sarid Ferencné álnéven bujkált a nyilasok kivonulásáig. Nagyon szívesen vállalkozott arra, hogy miként Magyarországról ide is igen sok levelet hozott, innen is kivígyen leveleket, amelyeket Magyarországon postára ad.

1945. július 13.